

Jan Amos Komenský

Barvy a štětce vykreslují jeho tvář, slova BOLEST, PRACOVITOST, ODVAHA, MOUDROST A LÁSKA vypovídají o jeho životě.

- *I vlastnosti se dají znázornit barevně. Jakou barvou případně jakými barvami byste znázornili bolest, pracovitost, odvahu...*
- *Učitel se může zastavit i některého ze zvýrazněných slov a blíže je objasnit, zjistit, jak žáci vnímají jejich obsah..., co je bolest fyzická a co duševní/psychická; jaká je hranice mezi pracovitostí a workoholismem; je rozdíl mezi označením moudrý a chytrý? Zná někdo člověka, o kterém se říká, že je moudrý?*

Člověku se až nechce věřit, kolik bolesti se vešlo do života jednoho člověka! Ve dvanácti letech Janovi zemřeli oba rodiče. Jako mladý kněz a otec rodiny musel opustit ženu a dítě, skrývat se v lesích a podzemních úkrytech, bezmocně přihlížet krutostem páchaným na druhých. Na útěku před vojáky ho dostihla zpráva, že mu rodinu zahubil mor. Spisy a knihy, na kterých léta pracoval, shořely při požáru. Po čtyřiceti letech vyhnanství umírá v daleké cizině s touhou po domově a vyhaslou jiskrou naděje, že by se kdy on a ostatní čeští bratři mohli navrátit zpět do Čech.

- *Jsou i dnes ještě lidé ve světě vystaveni tolika formám utrpení, jaká před 300 lety dolehla na Komenského?*
- *Je patrné z přečteného textu, jak se Komenský s tolikým utrpením vypořádal, jak tolika ranám osudu čelil?*

Byl knězem a později biskupem Jednoty bratrské. Byl básníkem, spisovatelem a vyhledávaným učencem. Často stál na postu vyjednavče a ochránce lidí ve vyhnanství. Získal přízvisko učitel národů. Sepsal na 250 spisů a knih, z nichž velká část pojednává o škole, výchově a učení. Možná bychom jeho pracovitost dnes označili jako workoholismus, ale buďme v negativních soudech na adresu Jana Amose opatrní.

- *Komenský byl biskupem Jednoty bratrské. Souvisí to nějak s jeho vyhnanstvím ze země?*

Jeho odvaha neřinčela zbrojí. Zbraní Komenského bylo pero. Bez bázně před vlastní nákazou se zapojil do boje proti morové epidemii. Když hrozilo Lešnu zničení nepřátelými polskými šlechtici, byl rozhodnutý neutéct jako většina obyvatel města, pokusit se vyjednat s nepřátelskými jednotkami smír. Teprve když bylo město v plamenech, jemu samému a jeho rodině šlo o holý život, uprchl do okolních močálů, kam se za ním pronásledovatelé neodvážili.

- *Jak jinak se dá prokázat odvaha, nežli se zbraní v ruce v boji?*
- *Jak se dá bojovat perem?*

Dospěl k moudrost, před kterou se skláněli panovníci a králové světa. Nebyly to jen vědomosti, které nabral ze škol a knih, byla to i jeho dovednost vidět podstatné myšlenky v nepřehledném labyrintu poznatků a poskládat je jako dláždění na cestě k lepšímu životu – k nápravě světa. Věřil, že když se podpoří dobro v každém člověku, bude více dobra mezi

všemi lidmi. Pomáhal urovnávat sváry mezi panovníky a politickými vládci. Snažil se vyburcovat učené, zbožné a vynikající muže ke společnému úsilí pro nápravu světa. Nejvíce ale věřil v dobré školství a dobré vzdělávání dětí. Učil, psal učebnice, vzdělával učitele a sklízel zasloužený věhlas a slávu. V jeho pojetí je škola radostí a hrou, otevřením dětské duše všemu poznávání světa, učením bez rákosky a donucování.

- *V popisu doby, ve které Komenský žil, jsou uvedena slova nepřehledný labyrint, zlo, zmatek, potřeba napravit svět. Setkáváte se i v dnešní době s něčím podobným?*
- *Jak byste charakterizovali (každý sám za sebe) dobré školství?*
- *O jakém člověku by se dalo říct, že je moudrý. Znáte někoho takového ve svém okolí?*

Poznal, že je možné unést všechnu tíhu a bolest života, když se člověk dokáže ponořit do svého nitra a otevřít srdce dobru a lásce. Lásce k Bohu, k lidem, k zemi a k životu. Věřil, že křesťanství a čisté Kristovo učení má sílu pomáhat lidem na cestě k této radostné životní vidině.

- *Jak rozumíte tomuto odstavci?*